A VISION OR DREAME CONTAYNING THE whole State of the Netherland warres, as it appeared to a louer of the Netherlands lying in his bed, vpon the 7. of Nouember, betweene 3. and 4. of the clocke in the morning, wherein was repreſented vnto him a goodly Country, and therein a fayre comely Horſe well brideled and ſadled, whereat being much amazed, he ſayde, Behold the Horſe, but where is the Rider?

This Horſe is compared to the Netherland his chiefe Owner the King of Spaine, who with riding thereof, had cruelly Spur-galled him; hereupon appeared a cunning Rider out of Orange, and tooke on him to manage the horſe gently: This horſe was by policy & great ſubtilty of the Pope ſought to be betraied, as it lately appeared, who by his Biſhops cã when he pleaſeth change the names of men, and ſo they haue giuen an other name vnto the warres, making the Kings warres the Emperours warres, thereby with more eaſe, to lay holde vpon the horſes bridle, by that meanes the better to incloſe the Netherlands.

Who ſhall ride mee?

Imprinted at *London* for *Edward Marchant.* 1615.

THE LOVV COVNTRY Horse, contayning the past and *present Estate of the Netherlands* in a Dreame.

THere was of late a zealous Patriot, who reuealed to me a vision or dreame, which I haue thought good (as a forewarning to our natiue country) to commit to the Presse, that it may bee read and pondered of many, the contents whereof is this.

I saw feeding in a fayre green medow a goodly horse brideled and sadled, and richly trapt, but perceyued no rider to manage him, wherat while I was a wondring, & saying to my selfe, *Here is the horse, but where is the mā?* A voyce came out of the ayre and sayd, *Who will ride me?* Withall a Country man came by, whom I asked whose horse it was? he told me, he had been rid by a great Lord, who, because he had reined him too short, & gored him with bloudy spurs, threatning besides to muzzle him, to curbe and stake him, to lead him Mule-like with pack and sacke as he listed, was now grown so furious, that he cast his rider and burthen at once, and sought to refresh him a little in this greeen grasse. I asked him if this

great Lord meant not to take him againe? hee answered yes; for hee vsed all wiles and crafts to catch him by the bridle;but he waxed so wilde, that he could not endure him to come neare him, but bit and strooke ,kickt and winst,and flung out with all foure,as if a Wolfe or Lion had seized vpon him: And while he was thus beset and bestrayted by his seruants, shewed him a fayre payre of heeles,and cared not for hedge nor ditch,wood nor pale,fire nor water,till he got into a place where hee might graze at more ease: fearing,that if his olde Rider could get him once more by the bit,hee would hamper him worse then he did before. But alas (said I)hee is too fayre a beast to runne wilde; what if one sought out some skilfull Rider, that would come more softly to him, stroke him and clappe him, giue him a little more head,and spurre him with blunter spurs? for good horses haue trickes,and will not be galled and spurred too much, if they bee, with one bound they wil cast their Rider out of the saddle. This aduise was found good,& a meeke,gentle,and experienced man was sought out, clad in Orange tawny,who was wont to ride great horses,and after trial was made of his skil, it was a wonder to see what loue and friendshippe this horse shewed to his rider, as though hee had beene long master of the horse vnto this great Lord,& had done this horse great seruice in former times,yea, as if now this horse sought to be protected by him against the iniury and cruelty of his Master,and withall stooped down before this braue Knight,as though he would haue sayde, I will bee rid by you, you can helpe me,and I can helpe you, I am a horse without a gouernour,and you a Knight without a horse,I will beare you out of the field through thicke and thinne, and you shall guide mee the way through which I must walke,your obseruation shall be mine, & mine yours,for we will liue and die together. This valiant Champion & good man considering what might

be

be the meaning thereof, had compassion on this horse, knowing well how pittifully he had been misused, and could not tell well how to remedy it before. But now finding his oportunity, got vp on him with boldnes & courage, being rather resolued to hazard the losse of life, goods, lands, bloud and all, than to endure that this generous horse should any longer bee made an Asse. And hauing vnderstood by the ancient Groomes, that this was but a borrowed horse, sent into the seruice of that great Lord, onely vpon certaine conditions; and ouer which he now through long possession challenged right of inheritance, treated with the principall men of vnderstanding which the Lord had imployed in his seruice, that they reseruing the right of their horse, hee might haue the managing and welding of Martiall affayres, for the preseruation (if it pleased God) both of man & horse. I saw that their nature, breath & speech agreed better then the cruell Lords did, whose language they vnderstood not. And so this contract was accepted on both sides. This displeased sore that great Lord, who was of greater state and power (whereunto hee trusted) then the other, who also through the instigation of his seruants began a most cruel & bloudy war, which in 40. yeers could scarsely be slaked. In which this new intertained knight getting vpon his horse, as a valiant chãpion shewed his face before his enemies, doing many braue deeds of Arms; for when his horse came before his foes, he made such a terible noise with snorting & neighing, with stamping & beating the earth, as if he had bin a second *Bucephalus* of *Alexander* the *Great*, or one of the olde Elephants accustomed from their youth to the war, who carried not onely other to the field, but fought also themselues, breaking through the rankes and battels of their enemies. Now this great Lord perceyuing that this horse could not bee tamed by force, but that to gaine one horse, he brake dayly the necks of many,

ny, or els were taken aliue by the hands of their enemies, thought with himselfe, I will cause the Knight that sits vpon yonder horse to be slaine secretly, and so hee will runne wilde againe, and then will I stroke him and handle him softly. And because hee hath hornet nests in his eares, I will get a Priest to charme him, and giue him som good wordes: *Harken what hapned.* This first counsell and plotte tooke effect. This good Knight that had brought this strayed horse into his right way, was for his seruice honoured with poysoned bullettes, whereof he died shortly after, 10. of Iuly, 1584. Then cried the great Lord, *The horse is mine, thanks be to S. Iaques,* which hath heard my prayer. But behold a new wonder, ere this horse was vnbrideled or vnsadled, there was presently a young Knight (son of the deceased Knight,) who could yet scarsely ride a horse, set vpon him, who acknowledging his youth and weakenesse, tooke for a poesie, *Tandem fit surculus arbor,* that is, a sprigge of a lopt tree, may in time grow to be a tree. Now he from the beginning, by the readinesse of the horse, managed him with great happines & successe, conquering many lands and townes, seldome returning home without triumph. Therefore the great Lord practised a new stratagem, for seeing such spirited horses grow through the sound of the Trumpet, more furious and couragious in the fielde: with the consent of his spiritualty and temporalty concluded for a time a cessation of warre, till hee had on the one side breathed his horses, and prouided them oates & hey, pistolls and pistolets, and other equipage and preparations of warre, and got his souldiers better disciplined and ordered than they that were in the former warre had been. And that on the other side, the horse for which this long war had bin made, might rest a while in the stable, hoping, that for want of breathing, hee might grow resty, and at last with eating & drinking consume himselfe. This aduise was better likte then the first, and no

mar-

maruell,for it was blowne into his eares by an Admirable man,who against his will had smelt the Hollandish Ayre through a grate; besides, learned men durst say with opē mouth,yea publish it to the view of the world that the *aforesayde horse could not be broke by force*. Whereupon this great Lord beganne to put his counsell in practise,and for the effecting therof, vsed the helpe of subtill and cunning men beaten to busines, men of great state,as Generals, Counsellors,Secretaries and Admirals, I mean, generall of Monkes, that nothing might hinder his drift and purpose. To cleare the way afore, was sent before with a holy robe and a Crucifixe on his brest; mee thought hee had in his left hand a Lawrell branch,a signe of peace,which holding out caught the horse by the bridle,but as I looked behind him,I saw in his right hand a whippe with many knots, me thought the perfect image of a Monke, carrying water in one hand, and fire in the other. The Lawrell hath a sweet and odoriferous smell,but woe to that horse that should bee lashed with the whippe. Notwithstanding,when this horse with much adoe, with the consent of his managers,vpon certaine Articles and conditions, was set vp quietly in the stable,rather to eate his prouender there in peace vnder that roofe, than to suffer in warres, hunger and cold, dangers and wearisomnesse vnder the heauens canopie,and to be driuen againe vpon bare and drie heathes. This pleased well that great Lord for the obiect of his desire was,that this horse (as a little child) which had cryed hard before,might now be rocked & lulled asleepe.To this end, a counsell was held with his foure orders of Nobles, Statesmen,Marshalmen, and Ecclesiastickes:which practised first in generall, how their Master might become Master of the horse. The first sayde, We thinke it requisite vnder correction, that there bee first sent out some olde beaten horseman, which may make the Groomes drunke, and

whilest

whileſt they ſleepe ride away ſoftly with the horſe, and ſhew his olde enemies a fayre payre of heeles, and then their Lakeyes may take him by the tayle as their Lord had formerly done by the bridle. Not ſo my Lord ſayde, the ſecond, by your fauour, tis now a truce and no warre, we muſt now vſe enemies as friends, otherwiſe we ſhould not onely bee accounted by them, but alſo by Kings and Princes who are deeply intereſſed in this buſines for Periurers and Truce-breakers, yea for very horſe ſtealers. This were a moſt ſhamefull thing for vs and our Lord, for which the Prieſts our confeſſors, yea, our holy Father the Pope himſelfe could not abſolue vs. A figge then for Saint Peters Chaire and his keyes, which hitherto haue beene held in ſuch great worth and eſtimation amongſt all Catholike Romiſh Chriſtians: therefore we thinke it better that the matter bee not handled ſo groſly: but rather that the Groomes bee greaſed in the fiſt with red Foxes (which they gladly behold) and ſo they may let the Side-baile ſinke, or wholly take it away. Then ſhall this Horſe which is now ſo ſtrong and luſty, through ſtriking of his fellow horſes in the ſtable, grow lame & ſtiffe, and ſo at length be caught. The third ſayde, my Maſters this is no bad counſell, but wee ſuppoſe wee can giue better, and hereafter a man may iudge which is the fitteſt to be put in practiſe: were it not fitter then that wee let the horſe alone in good liking? (for otherwiſe what would it auayle vs to ride him) all this is, but to get the horſe and his furniture, we will rather caſſeere ſome of his old truſtieſt Grooms & Keepers, which haue beene brought vp in that horſes countrey & vnderſtand their lãguage, which may ſerue on the other ſide, & ſo throgh friẽdly intertainmẽt, by ſtroking & clapping the horſe make him tractable, and vſing him to our hand he is halfe won: for vnder the oath of alleageance, we wil giue them ſecret inſtructions in their eares what they

ſhall

shall do when time serues. Hereupon came in the Clergie who through their superstitionsholding of their set houres, had neglected the time of their apearance, otherwise they should haue had the first voice in this meeting: These had breefly recited to them what had passed in the Councell, and approued all that had beene said, onelie adding hereunto, that it was needefull that such persons ought first to be cõfessed, recei ue the holy Sacrament & haue some crucifixes and charmes giuen them against such sp irits as they might encounter affirming, with a gering Countenance, that for the atchieuing of such an heroycall exploit they would doe their vttermost eyther by them selues or by their Vicars profering eyther to go in their persons, or to send the fittest for imployment amongst theyr orders, into the Prouince of those which haue the keeping and power of the horse who no doubt vpon deuoute and Catholike harts may doe much good, that if it were possible the most Catholike Prince may become Master again of the horse. I thought with my selfe what that might bee: and with all heard one of the priuiest Counsel whisper another in his eare. Know ye not that this horse can run, leape and wince well in great wars, it is therefore requisite, if the former enterprises will not fadge, once more to assay to catch the horse by force, besetting his places by water and by land that he runne out no waies, euen as in hunting they beset whole woodes with Toyles that the Deare may run them selues dead, or fall aliue into the handes of the huntsmen. They said further, that for the effecting hereof they could worke many myracles, during the time of truce, to make the sleepy and dead warres awake and aliue again; for seeing it was the propper office of their Suffragians which said Masse to reforme the matter by casting the warre in a new mould, by giuing the child an other name, by making of a King an Emperour, of a kings warre an Emperours, or a Dukes, and so

vnder such titles to get the best and most commodious places of situation, by incorporating them to the horse striking with one flappe two flies at a blowe, that in time they might root out the *Heretikes* that dwel there, & at length so ditch vp the way that this Horse may bee impaled in a ring and run vp and downe till hee bee tyred and fall of him selfe. Hearing all this in a slumber, I awakt, & said, *Ho there, no further*, & sighing for all these things in my soule, lifted vp my voice to God in heauen, and praied thus:

Thou hast planted Lord in this Netherland
A Church to t'honor of thy holy name,
Against the furie of the Romish band,
Good Lord protect keepe and maintaine the same.
And thou O Belgia *repent and turne to God*
Lest that hee lash thee with a Spanish rod.

FINIS.

Een visioen in den Droom.

Aer is onlancks een goet Patriot gheweest, die my een visioen ofte droom verhael de die wedcke ick weerdich hebbe geacht tot waerschouwinghe des Vaderlants te laten drucken, op dat zij van velen gezien gelezen, ende overwogen mach worden. Deze luyden aldus.

Ick zach in een groote Landouwe een schoon Peert gaen weyden, t'welck gesadelt ende getoomt was, ende heerlijck toegmaect, ende ick en vernam geen Ruyter die tzelve regierde: Als ick hier over verwondert was ende in my zelven seyde. Hier is een Peert waer is den Man, quam daer een stemme uyt de locht: Wie sal my ryden? Ende met eenen quam daer een Lant-man gaen dien vraechde ick wat dat voor den Peert was. Die antwoorde my het is van een groot Meester ghereden gheweest, die welcke om dat hy den toom al te cort hielde, ende evenwel bloedige sporen gaf, dreygende tzelve darenboven eenen muylcorf om den muyl te willen maken om den zelven na zynen appetijt te sluyten ende open te doen, eyndelijc beneffens dien met zacken ende packen van Muyl ezels beladende, die onverdraechlyc waren, so is het Peert so furieus geworden dat het te gelycke den Ruyter ende lasten heeft afgeworpen, ende hier vrijheydt ghezocht, om alhier int groenegras zich een weynich te verquicken: Ic vraegde wederom, en taest van den grooten Meester noch eens wederom na dat Peert: Hy antwoorde Ja, hy gebruyct alle listen ende practiken om het zelve wederom bij den toom te crijghen, maer het Peert is zo schouw geworden, dat het hem niet ontrent wil laten comen maer bytet ende smytet met alle vier voeten van hem, niet anders als of het van

 een

vnder such titles to get the best and most commodious places of situation, by incorporating them to the horse striking with one flappe two flies at a blowe, that in time they might root out the *Heretikes* that dwel there, & at length so ditch vp the way that this Horse may bee impaled in a ring and run vp and downe till hee bee tyred and fall of him selfe. Hearing all this in a slumber, I awakt, & said, *Ho there, no further*, & sighing for all these things in my soule, lifted vp my voice to God in heauen, and praied thus:

Thou hast planted Lord in this Netherland
A Church to t'honor of thy holy name,
Against the furie of the Romish band,
Good Lord protect keepe and maintaine the same.
And thou O Belgia *repent and turne to God*
Least that hee lash thee with a Spanish rod.

FINIS.

Irregular
Pagination.

Een visioen in den Droom.

DAer is onlancks een goet Patriot gheweest, die my een visioen ofte droom verhaelde die welcke ick weerdich hebbe geacht tot waerschouwinghe des Vaderlants te laten drucken, op dat zij van velen gezien gelezen, ende overwogen mach worden. Deze luyden aldus.

Ick zach in een groote Landouwe een schoon Peert gaen weyden, t'welck gesadelt ende getoomt was, ende heerlijck toegmaect, ende ick en vernam geen Ruyter die t'zelve regierde: Als ick hier over verwondert was ende in my zelven seyde. Hier is een Peert waer is den Man, quam daer een stemme uit de locht: Wie sal my ryden? Ende met eenen quam daer een Lant-man gaen dien vraechde ick wat dat voor den Peert was. Die antwoorde my het is van een groot Meester ghereden ghewest, die welcke om dat hy den toom al te cort hielde, ende evenwel bloedige sporen gaf, dreygende t'zelve darenboven eenen muylcorf om den muyl te willen makē om den zelven na zynen appetijt te sluyten ende open te doen, eyndelijc beneffens dien met zacken ende packen van Muyl ezels beladende, die onverdraechlyc waren, so is het Peert so furieus geworden dat het te gelycke den Ruyter ende lasten heeft afgeworpen, ende hier vrijheydt ghezocht, om alhier int groenegras zich een weynich te verquicken: Ic vraegde wederom, en taest van den grooten Meester noch eens wederom na dat Peert: Hy antwoorde Ja, hy gebruyct alle listen ende practikē om het zelve wederom bij den toom te crijghē, maer het Peert is zo schouw geworden, dat het hem niet ontrent wil laten comen maer bytet ende smytet met alle vier voeten van hem, niet anders als of het van

een Leeu of Wolf werde ontsprongen, ende als het van zyne Dienaers benaut ende omringt wort, so laet het van achteren die hoef yser sien, ende en past noch op dijc noch op dam noch hegge, noch strbycke, noch water, noch vier, tot dat het wederom in een ander plaetse comt, daer het met vreden syn eygen voeder mach eten, vreesende, by aldien die oude Ritmeester de toom wederom machtich worde, dat het van ergersoude ghetractiert worden als te voren. Doch (seyde ic) het is al te schoonen Peert om int wilde te loopen, wat raet, oftmen erghens een ervaeren Ritmeester sochte, die het sachtiens aenquam, cloude ende streelde, den toom wat lange vierde, ende met sto pe sporen tzelve berede, want goede Peerden hebben ooc haer luymē, ende willen met vele gevereert syn of met eenen sprong lichten zij den Ruyter vanden hals. Dezen raet was goet: men socht ende men vont een sacht ende eruaren man in Orangen cleeverē gecleet, die gewoon was groote Peerden te berijden, ende als die zynē dienst begonde int werc te stellē, twas wonder om ziē wat vrientchap, dit Peert desen Man beweze, ēn anders als of hy lange Stalmeester vanden vorighen Heere ware geweest ende dit Peert in voorleden tijdin groote diensten hadde gedaen, ende eben of het nu tegen die groote iniurie ende wreeth zijnes Meesters, van hē sochte bschermt te zijn, ende met eenen knielde het voor dezen Ritmeester, daer mede te kennen gevende: Ic wil van u E. bereden sijn, ghij cont mij helpen, ende ick can u helpen, ic ben een Peert zonder Regeerder, ende gij een regent zonder Peert, ic sal u wt het Velte ende perijckelen dragen, ende ghij zult mij den wech wijzen die wij te zamen zullen wandelen, uwe behoudenisse zal de mijne wezen, ende de mijne de uwe, ick will met u leven ende sterven. Den vromen ende goedertieren Man zulcx . ziende, ende nadenckende wat zulcks mochtē te beduydē hebben, erbarmde sich over dit Peerdt, wel wetende hoe deerlijck het te voren mishandelt was, ēn connende

voor.

door dien tijt zulcks beletten: ende daerom nu dese geleghentheyt gevonden hebbende ginc daer op zitten met couragie ende vrymoedicheyt ghéresolveert zijnde, lieuer zijn leuen staet, goet ende bloet te hasarderen, dan te ghedoogen dat dit generose Peert ton eenen Esel zoude ghemaect worden. Ende verstaen hebbende vant oude Lant-lieden dat het een gheleent Peert was, t'welcke den groote Hééré alleen onder zekere conditien ten dienste was gezonden, ende waer van hij om die landurigte possessie eygendom pretendeerde, handelde hymet de principaelste Voulieden die tzelue den voorsz. Heere hadden ten dienise gesonden: Dat zij behoudẽde den eygendom vant Peert, hy de regeringhe ende noot wẽdighe diensten daer van mochte hebben, tot behoudenisse indient Godt alzo beliefden, van Spanende Peert. Ende alzo hare natuer, adem ende sprake beter accordeerden, als des tweeden Heere, diens tale dat sij nz en verstonden, hebben sij het contract aen beyden sijden aengenomen. Dit heeft dẽ grooted Hééré, die meerder van staet ende macht was (daer op hij hem oockt verliet) so seer ghestoort, dat hy door aenritsen vanden sijnen, op verscher daet eenen swaren oorloch daerom heeft aenge vangen dewelcke in veertich jaren qualijt heeft konnen gestilt worden, in welcken de aengenomene Riemẽrstor op dit Péért, als een valiant Crychman sijnen vyãt het hooft heeft geboden, ende vele dapper daden heeft uytgericht: wãt als het peert int gesichte der vyanden quã, maectet zulcken verschrickelycken gebaer meteneyen stampen briesschen, springen bijten ende slaen, als of het eenen tweeden Bucephalus van Alexander de Groote, ware geweest, ofte een van die oude Eliphanten die in Cry hs handel vã Joncks waren onderwesen ende miet alleene andere ten oorloch voer don, maer zelfs oock mede vochten, breeckende de slacht oorden der Vyanden, T'welck alles den eersten Heere ziende, ende merckende dat dit Peert met ghewelt miet conde ghetemmet worden maer dat hy om een Péért te gewinnin vast daghelycx vele Peerden den hals afreet, ofte leuendich in handen zijner vyanden brachte: Dachte bij hem seluen: ic wil den Ruyter heymelijc laten dooden, zo sal het Peert wederom int wilde loopen, ende so

 zal

zal ic het al soetgenes laten clouwen en streelen, ende dewyle het schijnt muggenesten int oore te hebben, sal ic het liever van eenen Priester laten belesen, ende eenige goede woorden we oore luysteren. Voort water geschiede: den eersten raet ende aenslach geluckte. Den goeden Heere die het verloren Peert weder te rechte hadde ghebracht wort voor zijn getrouwe diensten met eenige valsché cogels vereret, die hem een doodelische wonde geuen, waer aen hy in corté sterf, 1584. den. 10. July. Doe riep de groote Meester: Het Peert is wederom myne, nurnoet S. Jacob gedanct zijn die mijn gebet verhoort heeft: maer ziet een nieu wonder: eer dat het Peert noch ont sadelt ende on toomt was, wort terstō eené iongeline, den Zone des over ledenen Ritmeesters, die nu pas een Peert beschrijdé conde, daer op gezet die welcke kennende zijne ionchept ende swachz neemt voor Advijs, Tandem fit surculus Arbor: Een cleyn spruytgen vyt een afghehouwé Boom, wort metter tyt ooc een Boom: Hoe wel hy vanden beghinzel aen met groot geluck tzelve gereeu heeft ende Landen, ende Steden daer mede betrocken ende ouer wonnen hebbende, als een victoriens Hér, seldé zonder Triumphe tot de zijne is weder ghekeert. Daerō den grooten meester wederō eenen nieuwen raet practiseert, merckende dat zulcke moedighe Peerden, door Trōpetten geluyt int velt noch couragieuser worden. Heeft ten overstaen van Ghestelicke ende Wereltsche beslote, den oorloch voor eenen tijr lanc te schorten, opdat hy aende éne zyde zi ne Pérden mochte ververschen, ande vā hauer ende hoy, pistolen ende pistoletté en andere oorlochs gheretschap beter prouisie oen, ende onder zynen oorlochs volc beter ordre stellé als inden eerste furievsé oor loog geschiet was ende by het Peert, waerō so een landurigé oorlog gevoert was aen d'ander zyde, op den stal stil staende, zōder eenig exercitie al etēde ende drinckēde zich zeluen metter tijt zōde cōsumerē. Dese raet was beter als den eerse, doch nz te verwōdere om datie hem va een wonderlyc man die de Hollantsche locht door de tralié tegen zijnen wille hadde geroken, int oore was gheuallen, ende dat geleerde mannen niet opené lip pen volnondich dorsten vtspreken, jae in haere boecken

open

opentlyck laeten drucken, dat hervoorschreuen Peert met gewelt niet conde getemmet vvordẽ; Daerom stelt den groten Meester eyndelijc desen raet in int werc, ende gebruyct daer toe Geestelij ende Wereltsche persoonem voortrapt ende doorsnaept van de principaelste staten der Menschen, Velt ouersten, Raets-Heeren. Secretarisen, ende Admiralen (ic meyne) Generalen der Möicken, op dat dech niet vergeten soude werden dat tot sijnen voor-nemen konde dienstich zijn. En om de bane klaer te maken, wort een kloec man voor wt gesonden met een H. kleet ende een Kruys op sijn borst, my dochte dat hy in sijn slincker hãt een Laurier taecken hadde, een eken van vrede, twelc voor wendende, greep het Peert na den Toom: maer als ick rugghe zach hadde hy in de rechterhant, achter hem een sweepe met veel knoopen: ic dochte, hoewel gelijckt desen! Nã een Moninc, dragende het Water in deene hant ende het vyer inde andere. Den Laurier heeft wel eenen soeten ende aentrecken reuc: Maer wee dit Peert, indient met dese sweepe zal geslagen worden, ende dit Kruys zal moeten dragen. Niettem in als nu dit Peert, door versoecke ende kloecke beleydinghe des zelven, met konsynt van syne bewint-hebbers onder zekere Articulen, opden Stal in ruste ghekomen was ende aldaer een weynich was bedaert, zich ghelatende dat het liever in vreden onder het dac zyn voeder wilde eten: als inden oorloch met groote perijckelen, vermoeytheyt, honger ende commer dicwils onder den blawen Hemel op die dorre ende blauwe Heyde geforiert worden: dit geuiel den grooten Heere wonder lycken wel aen, want het waren die coten die hij sochte, om dit Peert al stilskens (gheiyc een kint dat te voren harde geschreyt heeft) inden slaep te wiegen, ende dan zyn voordeel daer mede te doen ende daerom hielt hy den derden raet met zyn oorden van Edele, Raets, Heeren, Crychs-raet, ende Kereken-raet ofte Geestelijchz, die elcomseerst practiseerden, hoe haren Meester, Meester van Peert soude worden. De eerste seyden: Wij vinden gheraden, onder correctie, datmen eenen kloec ende ervaren Ruyter uytzende, die de Stal-knechten droncken maecke, ende als sy slapen het Peert stillekens vanden stall rijde, ende laten onse oude Vyanden de hoef ysers sien, ende van

mogen

mogen hare Lackeyen tselve bij den steert vangen, ghelyck haer Heere eertyts bij den toom gedaen heeft: Neen seyden d' andere, met Orlof van mijn Heeren? T'is nu Treves ende geen Orloch, men moet nu de vyanden als vrienden tracteren, anders souden wij niet alleen by de selve maer oock by Coningen ende Princen, die over dese sake haer adem hebben laten gaen, voor meynedich ende verbont-brekers, ia voor Peerde dieuen gerekent worden: dit ware certeyn al te groote schande voor ons ende onsen Meester vā welcke ons de Priesters onse Biechtvaders, Ja selfs onse heylighe Vader de Paus niet soude connen absolueren, dewijle za alle raet ende daet daer toe ghegeuen hebben wy anders om Sinte Pieters stoel met sijne sleutelen die tot noch toe bij alle Catholijcke Roomsche Christenen so grote weerde ende eere zyn gehouden geweest: Daerō dunct ons beter raet te zin datmen de saecke soo plomp niet aenlegge maer dat men lieuer de Stal knechten door goede vrienden ende rood bosschen (die ry geernsien) handele dat sy den Laurier-boom laten sincken ofte gheheel wech: ne men soo sal dit Peert, dat crachtich ende welsich is, niet syn nabueren gheen vrede connen houden, maer sullen malcāderen op eenen stal creupell ende lā slaen, ende dan sal een hinckende Peert t'syner tijt haest ghevanghen worden: Maer de derde sorte, excipierende seyden, t'is gheen quaden raet, maer ons dunc dat wij noch een ghelijcken weten men, mach dan overweghen welcken best practicabel is: Waert niet beter datmen het Péert ongeschent liete (wāt hoe souden wij het anders met profijte connen rijden) tis immers om het Péert te doen, ende het ghene datter aenhanghet: Wij willen lieuer énighe vande ghetroutste Dienaers ende Lijfschutten afdancken, die in dat Peerden Lant op gevoet syn ende die sprake aldaer verstaen, die haer aen de andere sijde in dienst mogen geven, ende daer na door goede vrienden trachten, dat sy selfs Stal-knechten, ende indient mogelijc Stalmeesters mogen worden, so connen sy het Peert streelen ende stroken, ende alle vrientschap bewysen, om na haer hant te gewennen soo ist al half ghewonnen, want wy sullen haer onder den eede van ghetrouwicheyt heymlyck instructie gheuen, wat sij dan t'sijner tijt doen sullen etc.

Midts

Mits quamen die ghecommitteerde vande Gheestelijckheyt, die voor hare getyden te houden, den tyt van compariтie vergist hadden, anders zouden zy d'eerste stemme in dit Capittel gehadt hebben desen wierde int korte verhaelt watter inden raet ghepasseert was, ende sy approbeerden 't al te samen, om allemans Vrienden te blyven, alleene daer by voende, datter van nooden was, dat zulcke Persoonen ghebiechtet worden, ende het H. Sacrament ontfinghen, ende eenighe Cruycen ende beswееringen teghent perijckel dat haer ontmoeten mochten: met een lachende mondt verklarende, dat sy om een Provintiestuck, alle diensten daer toe staende, door haer selven ofte hare Vicarisen wilden laten berichten, presenterende met eenen in eyghener persoone, ofte die sy onder haren Orden de bequaemste zullen bevinden, in die Provintie haer te verbanghen, die dit Peert in hare macht ende bewaringe hebben, om by de Devote ende Catholijcke herten, het goede beste te doen, dat den alder Catholeckten Prince (soo verre het moghelijc is) aent voorsz. Peert wederom mocht gheraken. Sy seyden datse noch ander secreten by haer hadden, die sy tot syner tijt souden openbaren, Ick dachte in my zelven, wat mach dat doch zijn: Ende midts hoorde ick eenen int den secretsten Raet eenen anderen int oore luysteren Weet ghy niet dat het voorschreven Peert, op t'harde wel loopen en springhen, ende in het Water wel swemmen kan? Daerom zalt van nooden zijn (soo dit voorighe aenslagen, niet willen ghelucken) datmen het Peert wederom met ghewelt aentaste, ende te Water ende te Lande syne plaetsen besette, op dat het nerghens heene en mach, even ghelijck in de Jacht gheheele Bosschen met panden worden bezet, alsoo dat het Wilt-werck hem zelven moet doot loopen, ofte levendich in de panden ende handen vanden Jagher komen: ende hemzelven verklarende, voechde daer by dat sy die groote Miraculen konnen doen in desen tijt van Treves, den slapenden ofte dooden Oorloch wel wederom wacker ende levendich konden maken, ende dat sonder eenighe op-spraeck ofte in-breeck van den zelven: want dewijle het eyghen Ampt van hare Wy-Bisschoppen was, het Formzel

te bedienen, soo konden sy oock het Oorlogh wel verformen, ende het Kindt eenen anderen naem gheuen, makende van den Koninck een Keyser, ende van des Koninck Oorlogh, een Keysers ofte Vorsten Oorlogh, om onder sulcken Tytel de beste en naeste gheleghene plaetsen, aen dit Peerde-lant te incorporeren, staende als ps ij. Vlieghen met eenen Kap: Om de Ketters die daer woonen metter tijt uit te roeyen, ende van langher handt den wech op te grauen, om het voorsz. Peert synen Perck te stellen, daer in het rontom mach loopen, als in een Pickler-baen soo langhe dat het moede is, ende van selfs neder stortet. Als ick dit al stuymerende aenhoorde, begonde ick te ont-waken, ende dochte: Hola, hoogher niet. Ende ouer alle dese dinghen verzuchtende in mijn gemoet, verhief met eenen mijn stemme tot Godt inden Hemel, biddende aldus.

Looke out good Countrimen while you haue time and tide,
Behold a strange dance made about the Holland *Bride.*

TRauailing not long ſince (my head troubled with many odde conceits) through an excellent faire and moſt fruitful lowe ground, I ſaw therein eight ſeuerall Gardens or places of pleaſure, each of them ſtrongly walled, & ſenſed in on euery ſide, & furniſhed with diuers Riuers of freſh water ful of Fiſh, & alſo of greater waters ſufficient & fit for Ships to ſayle in: ſome of the ſaid Gardens that lay Eaſtward bordered vpon high and hilly Countries, which abounded with great ſtore of wood and Cattell of all ſortes, but the firſt and principalleſt of them ſtood in a moſt pleaſant greene vally or meadow, hauing on the North ſide thereof a great, wide, and ſpacious water. This Garden ſeemed to be the richeſt peece of ground of all the reſt; the beautifulleſt, by reaſon of the great ſtore of golden Trees that grew therin; the fruitfulleſt amongſt them, in regard of the great profite the fruits therof did vſually yeild: & yet it ſtood in a watriſh and hole-land; neuertheleſſe it ſeemed to be a moſt faire, delicate and pleaſant place of pleaſure, hauing therein an excellent, goodly, & delightfull Court, or houſe for recreation, wherein a young Gentlewoman (being a Virgin) dwelt, and was continually reſident, who (as it is ſaid) was called the Bride. This Maid ſat vpon a very faſt, ſtrong, and well-made Chaire, called *Vnity*, in her right hand hauing a moſt cleere, bright-ſhining glaſſe, ſignifying *Fore-ſight*, and at her left hand a Crane, repreſenting *Watchfulneſſe*. And as ſhe ſate in this Chaire, ſhe was embraced by her Louer, a perſonage of great Nobility, ſtrength, & dexterity, that held his right hand vpon his ſword, which be called *Fidelity*, in a ſheath of Orange colour. Round about her ſate her kindred, neighbours, and friends, that came to ſee her, amongſt the which were diuers perſonages of great power and authority, with Crownes vpon their heads; whereof one of them ſhewed a moſt friendly countenance, and ſeemed to haue an Engliſh face, who moſt earneſtly and ſtedfaſtly caſt his eyes vpon the Maid; another alſo was a young Prince, who

likewise oftentimes beheld her with a free & france-like looke.

At the sight whereof, I thought with my selfe, that she must needs be some Maid of great account, that such puisant Princes so much respected and beheld her. At which time there stood a man by me whose name was *Patriot*, who told me, that they in times past had beene her Protectors and defenders, and now were her nearest neighbours, & vnited friends, together with their kindred, both of them ready at all times to take care for her wellfare and good estate, and that the reason why those Princely persons so stedfastly & earnestly cast their lookes and eyes vpon her, was, because she at that instant sate so richly and most sumptuously apparrelled, wherat they wondered, in regard that she in so short a time had attained vnto so great riches & state, being before that but poore, & of meane parentage, they themselues being personages of great power, and Princely degree: and which is more, of Royall blood and Kingly race, which bred in them some sparkes of iealousie: but perceiuing that almost all the Princes of Christendome fauoured her, and daily became suters vnto her, she thought it her best course to shew her selfe in that rich and most sumptuous manner as she then was. I saw also oftentimes diuers Ships comming ouer that great water, bringing in them many strange persons, that came farre and neare both from the East & West partes of the world, whose comming was to make sute and request vnto her, some to craue her loue, others to desire her ayd and counsaile, and the rest to ioyne amity and friendship with her: but whether they did it for loue, for need, or for their own profites and aduantages, that I know not, but she for her part was aduised to accept and allow of their free profered and professed friendships, with this prouiso, alwaies to be carefull that by reason of her beauty and great riches she should not be led away with the loue of any strange & vnknown person, such as rather thought to marry her for her wealth then her person; to the which end, those her trusty neighbours, kindred, & vnited friends, were content with her to looke vnto it, and to be carefull for her wellfare, whereof some in regard of her power,

others

others of her bordering neere vpon them, and the rest necessity compelling them, were moued thereunto. And it is reason and very requisite for men to defend and protect the Honour and State of a Virgin, (especially for those that are fast vnited in a perfect league and friendship with her Ancestors) and to be carefull like true vnited friends not to suffer her to be rauished and carried away, for that by the rauishing of a woman the Troians long since had most deadly warres, to their vtter destruction and ouerthrow : the which if it should so happen vnto this Maid, all her friends and welwillers had need to looke vnto themselues, for that the good and wellfare onely of this Maid, is the common wellfare of her vnited friends: and to be briefe, it is better to keepe an enemy out of the Countrey, then being entred to driue him out againe.

While *Patriot* was telling me this tale, on a sodaine we saw and beheld a farre off certaine strange Hunters of diuers nations, vpon and about the high land, seeming to be high Germanes, Itallians, Spaniards, and Brabanders, who as farre as we perceiued made towards the low Land, as if they had something in hand to be done therein: for there was one with them that was as cunning in hunting as a Spinner is in weauing, with diuers crafty Spanish Hounds, therewith to spoyle all the Deere they could finde.

Wherewith I spake to *Patriot* and said: It seemes that these people are ryding vp vpon the hills to hunt, but their eyes are still towards the low Land; doe you thinke that they haue any thing to doe therein? or doe they leere vpon the Maid that sits there in the middle of the Garden? for that strange nations (especially Spaniards) take great pleasure to looke and gaze vpon the Netherland Gentlewomen, specially when they are faire and rich (as she is) to play Signeurs part with them, for they seeke not by loue, but by craft and subtelty to win them to their wills, which hauing obtained, they keepe them as their slaues, neither esteeming of them, nor of their Ancestors, as if they were nothing else but Heretickes and Rebells.

While I said thus, and stood still by *Patriot*, looking about

me, we saw that in the high land they took a *Wesell* in a spring, which at the first seemed strange to me, (they being hunters for great personages) that they sought with craft and subtletie to take such small beastes. Then said the *Patriot*, wonder not thereat, for they haue long time determined and sought to hunt this *Wesell*; & it is a great prey for them: for they thought and accounted it to be an old hurtfull beast vnto them, because it was a breeder & fosterer of many young ones, so that by this meanes they thinke to take more such as she is: for they haue great neede of their skins, thinking in time to haue as many as will line a Princes gowne, for they are great personages for whome they hunt.

Wel (said I) I thought that now it had ben no time to hunt, and that euery Lord might holde, and enioy his owne Woods and Forrests freely, without any trouble or molestation.

Then said *Patriot*, This is done vnder a colour, as in the name of the greatest Potentate in all Christendome: who should forbid him to doe it? vnlesse some Germaine Princes, such as dwell vp high in the country with their swift Duch horses: and those in the Netherlands, with good English Grayhounds, would come and hunt with them, and take the wilde Deare before they come at it: for that hauing so free libertie to hunt, and taking so many beastes, by meanes of the great quantitie of skins that they should get thereby, they would line their Spanish cloathes so well, that the Germaine Princes and those that dwell in the Netherlands, & the Bride her selfe also at the last, should go bare-arst: but the Princes gown is profitable for them, & will fit them better then that great Signieur who had rather haue other mens goods then none at all. But certainly, if he would come out of his hole, eastward, to hunt in other mens woods, I would clawe him in an other place, and goe to fish in his Fishponds in the West Indies, where there were somwhat to be gotten: for on the water-side of the Netherland Garden, there lye emptie Fisher-boates enough, and I doubt not but that there would be sufficient store of men found, that haue good skill in that kinde of Trade.

 As

As *Patriot* was speaking, we saw a young Lord, whose Territories laye partly in that high land, that came bare-headed to bid those hunters welcome; and it seemed it was his will, and that it pleased him well that they had taken the *Wesell*, as if he had bene in great feare, that by meanes thereof, his country-mens Hens-eggs would haue bene all sucke vp (for *Wesels* vse to suck vp Hennes eggs) but (alas poore man) he thought not that those hunters were greedy and greatly desired to drinke Renish wine: marke I pray you (said *Patriot*) what they meane to do, they will speak this young Lord so faire (knowing well that he is contentious with his kindred, and desirous to haue and hold fast) that he will giue them that portion for a present, and perswade him to compell his country-men to bring all the egges they haue left, together, and then to make him a Cake of his owne dough: that done, they will perswade him by faire promises to make ouer and transport his right and action he hath in the Woods and Forrests, which he holdeth in the countrie lying vpon those hills, vnto their Masters for a better thing (as they say) that from thenceforth they may the freelyer and more securely hunt: which came so to passe. But (alas) he was deceaued, for they left him not halfe so much in that which he chose, as he wanted: for they sent him into a strange Towne, where they made him a new Burger and gaue him the name of Gouernor of that place, for as long time as it should last. But, said *Patriot*, he had bin better to haue had halfe an egge, then (as he now hath) an emptie shell: for they haue made good cheere among themselues, with whole pans-full of eggs.

Then I thought with my selfe (and it is time) that *Aristotle* spake right, when he said:

Concordiâ res paruæ crescunt,
Et discordiâ res maximæ dilabuntur.

By vnitie small things to great encrease,
But discord makes them lessen and decrease.

If this young Lord had bene friendly with his kindred, and had suffred them peaceably euery one to holde and enioy their

owne,

owne, it would haue bene a great furtherance vnto himselfe; but now comes the Eagle or greedy kyte, and seekes to deuour them all: for a kingdome that is diuided in it selfe, can not long endure.

While *Patriot* and I were speaking in this sort together, wee sawe a daunce made about the place of pleasure, wherein the Bride sate with her Loue. The Dauncers were foure persons; three gallant men, and one woman: one of the men had an Emperours Crown vpon his head, the second a Kings Crown, which seemed to be a Spaniard, the third was apparrelled like a Duke, and he was a Germaine, in Brabanders cloathes, and he held the woman by the hand, which was a tal woman, sumptuously appareled like a Kings daughter. These foure daunc'd, but before they began, the Musicke plaid, which we hearing lookt about vs, & saw a Fidler apparrelled after a strange manner like a Peacock, with three Crownes on his head, with a Drum-stick in one of his hands (called *Craft*) striking vpon a Taber made of a Calues skin: In his other hand he had a Shepheards Pipe (called *Deceit*) with which two instruments he made a pleasant harmony, wherewith they daunc'd, somtimes in a round, with many side-leapes and traces after the Spanish manner, with bone thimbles on their fingers, knicking with their thumbes, for ioy, as if all had beene theirs. Their Fidler plaid merrily, and they dauncing, sung:

Anda Anda Anda paras ceys vos allegra
Mata, Mata todos, quando serais Magestros.

Goe foreward lustily with ioyfull cheere,
And kill them all when you are Maisters heere.

Then said *Patriot*, this seemes to be a Morisco daunce, such as in times past they vsed in Granado: it is after the manner of the dead daunce, they are Castilian trickes, wherein the Bride taketh no pleasure.

The Fidler made a pleasant noyse and sweete musicke with his *crafty* Drum-stick and his *deceitfull* Pipe, and many times stroke

ſtroke ſo hard vpon his Taber, that the Calues skin was ready to breake, and it ſeemes that he did the beſt he could to doe it, for it is the manner of the Fidlers in thoſe countries that when their Fidles or Tabers are broken, then the dauncers goe into the Bride and take the Bride from the Bridegroome, but the Calues skin held faſt, neuertheleſſe he ſtill plaid vpon his Pipe, therewith to helpe the Dancers to go dancing in to the Bride.

While we ſtood ſtill to behold them, from the high Land we ſaw a man comming down with a vizard on his face, an armor on his backe, a helmet on his head, and a caſe of daggs by his ſide, who ſeemed to be *Mars* himſelfe, we could not perceiue what Country-man he was, for he ſpake in the throate, ſomtimes he ſeemed to be a High-Germaine, then a Spaniard, and another while a Netherlander, ſo that a man could not tell what to make of him, but we might well perceiue that he was one of the Dauncers company, for they had made ſignes vnto him to ſee if he could get in to the Bride like a Masker.

Patriot ſaid, this is villany, for if this fellow ſo maskt as he is ſhould get in among this peaceable company he would doe them all great miſchiefe, for he ſeemes to be one that will not be knowne: but the Netherland Bride held her bright cleere ſeeing Glaſſe in the one hand, and her watchfull Bird in the other hand, whereby ſhe well perceiued which way he meant to come, and whether he would, and yet neuertheleſſe had an eye to the Dauncers, accompanied with a ſharpe and warie ſight of all thoſe that ſate about her, ſpecially her Louer, that had his ſword almoſt drawne, but yet in the ſheath, holding his hand faſt vpon it, diligently taking care for her, like a true and faithfull friend.

From Th'nemies trechery,
And breach of Unitie
Deliuer vs good Lord:
And alwaies vnto me
(For Netherlands wealth to be
Carefull) a heart afford.

Ghy Patriotten, kijck uut, kijck uut, kijck uut,
Siet wat een vreemden Dans,, om de Hollandtsche Bruut.

V Olanghs was ick reysende (met myn ghedachten) ende quam in een schoon, vruchtbaer) doch een leegh ofte) Neerlandt, waer in dat stonden acht bezondere Hoven, elck vast betuunt, ende verciert met doorloopende Visch ende Scheep-rijcke Riuieren; eenighe van dese Houen oostwaerdts, waren ghelehgen ontrent hoogh ende berghachtich Landt, zeer Boschendt Vee-rijch: Maer de voorste, voornamelick het eene Hof, was ten groene lieslicke Lantsdouwe, aen de noordt-zijde, met een wijdt Water bezet: Desen Hof scheen de rijckste van ghewas te zijn, ende de cierlickste door de menich-vuldighe Goudt-gheele Bloemen, noch alder vruchtbarichst van nutte ende proffijtelicke Vruchten, nochtans ghesteelt op een water-achtich ende Hol-landt, niet te min als een schoon Prieel ofte Lusthof, met een edele welluftighen Haegh beplant, in welck Prieel een Maeghdelicke Jonckvrou haer zeluen hieldt, die men zeyde dat de Bruudt was: Dese Maghet zat op een vaste wel ghemaeckte Stoel, welcke Stoel Eendracht ghenaemt was, hebbende in hare rechter-handt een door-schi nende verd-siende Glas Voorsichticheydt ghenaemt, op hare slincker-handt een Kraen-voghel Wacherheydt ghenaemt, ende sy wierdt om-helst van haer Minnaer, een edel moedich-manlick persoon, hebbende syne rechter handt steunen op syn Swaerdt, ghenaemt Trouwicheydt, gheuest aen een Orangie Sluyer: Rondt om zaten haer Maeghschap, Ghebueren, ende Ghenooten, onder welcke dat waren machtighe Personen, met Kroonen op hare Hoof-

den,,

den, waer van den eenen zeer minnelick als met een Enghelsch', aensicht dese Jonckvrou aen-sach ende stadich het oogh op haer hadde, d'ander oock een Koningklick Iongelingh aenschoude haer mede menigh mael met een vrij ende Vranck lieflick ghesicht.

Ick dacht in myn zeluen, dit moet wel een aenghename Bruudt wesen, dat zoodanighe Vorsten haer zoo lodderlick aensien: Doen stondt daer een neuens myn, die Patriot ghenaemt was, ende zeyde dat het eertijdts hare Mombers ende mede-Voochden gheweest waren ende nu hare naeste Ghebueren, midtsdien vaste Bondt-ghenooten met haer Maeghschap, beyde om zorghe ouer haer te draghen: Ende dat dese Koninghlicke Personen de ooghen zoo merckelicken op haer hadden, dat het was daerom, om dat sy t'hants zoo cierlick ende kostelick op-ghepronckt zat; verwondert wesende, door dien sy onlanghs van kleyne staet zoo was op ghekomen, ende sy lieden van grooter macht ende hoogher staet ende oyt van Koninghlicke stam herkomen waren, zoo was daer een weynich ialoursijs; maer siende de gunst van schier alle de Wereldtsche Princen tot haerwaerts, ende het daghelicks verzoeck vande zelvighe, zoo hadde het een insien dese Maghet haer zelve dus treffelick te vertoonen.

Ick sach oock menigh-mael Scheepkens komen ouer dat wijde Water, met verscheyde vreemde Personen, van wijdt ende zijdt, oost ende west, die haer quamen be zoecken, eenighe om kundschap met haer te maken, andere om hulp ende raedt van haer te hebben, zommighe om mede-Ghenoot met haer te wesen. Maer oft wt liefde, wt noodt, oft om eyghen proffijt was, dat en weet ick niet: nochtans ist haer gheraden de aenghebooden vriendtschap aen te nemen; doch altoos toe siende dat door haer schoonheydt ende welvaert gheen onbekenden oft vreemden op haer verlieven, oft begheerich worden op het ghene haer zelve nutst ende proffijtelickst is; dies dese ghetrauwe Ghebueren, Maeghschap ende Ghenooten, rechte mede-zorgh voor hare draghen zullen: want eenighe hare ghemoorden, andere hare by-vvoonst, ende zommighe den

noodt

Ghy Patriotten, kijck uut, kijck uut, kijck uut,
Siet wat een vreemden Dans,, om de Hollandtsche Bruut.

VOorlanghs was ick reysende (met myn ghedachten) ende quam in een schoon, vruchtbaer) doch een leegh ofte) Neerlandt, waer in dat stonden acht bezondere Hoven, elck vast betuunt, ende verciert met doorloopende Visch ende Scheep-rijcke Riuieren; eenighe van dese Houen oostwaerdts, waren ghelebgen ontrent hoogh ende berghachtich Landt, zeer Boschende Vee-rijch: Maer de voorste, voornamelick het eene Hof, was ten groene liestlicke Lantsdouwe, aen de noordt-zijde, met een wijdt Water bezet: Desen Hof scheen de rijckste van ghewas te zijn, ende de cierlickste door de menich-vuldighe Goudt-gheele Bloemen, oock alder vruchtbarichst van nutte ende proffijtelicke Vruchten, nochtans ghesteelt op een water-achtich ende Hol-landt, niet te min als een schoon Prieel ofte Lusthof, met een edele wel-lustighen Haegh beplant, in welck Prieel een Maeghdelicke Jonckvrou haer zeluen hieldt, die men zeyde dat de Bruudt was: Dese Maghet zat op een vaste wel ghemaeckte Stoel, welcke Stoel Eendracht ghenaemt was, hebbende in hare rechter-handt een door-schi nende verd-siende Glas Voorsichticheydt ghenaemt, op hare slincker-handt een Kraen-voghel Wacherheydt ghenaemt, ende sy wierdt om-helst van haer Minnaer, een edelmoedich-manlick persoon, hebbende syne rechter handt steunen op syn Swaerdt, ghenaemt Trouwicheydt, gheuest aen een Orangie Sluyer: Rondt om zaten haer Maeghschap, Ghebueren, ende Ghenooten, onder walcke dat waren machtighe Personen, met Kroonen op hare Hoofden,

den , waer van den eenen zeer minneliek als met een Enghelsch', aensight dese Jonckvrou aen-sach ende stadich het oogh op haer hadde, d'ander oock een Koningklick Ionghelingh aenschoude haer mede menigh mael met een vrij ende Vranck lieflick ghesicht.

Jck dacht in myn zeluen, dit moet wel een aenghename Bruudt wesen, dat zoodanighe Vorsten haer zoo lodderlick aensien: Doen stondt daer een neuens my, die Patriot ghenaemt was, ende zeyde dat het eertijdts hare Mombers ende mede-Voochden ghewesst waren ende nu hare naeste Ghebueren, midtsdien vaste Bondt-ghenooten met haer Maeghschap, beyde om zorghe ouer haer te draghen: Ende dat dese Koninghlicke Personen de ooghen zoo merckelicken op haer hadden, dat het was daerom, om dat sy t'hants zoo cierlick ende kostelick op-gheproncket zat; verwondert wesende, door dien sy onlanghs van kleyne staet zoo was op-ghekomen, ende sy lieden van grooter macht ende hoogher staet ende oyt van Koninghlicke stam herkomen waren, zoo was daer een weynich ialoursijs; maer siende de gunst van schier alle de Wereldtsche Princen tot haerwaerts, ende het daghelicks verzoeck vande zeldighe, zoo hadde het een insien dese Maghet haer zelve dus treffelick te vertoonen.

Jck sach oock menigh-mael Scheepkens komen ouer dat wijde Water, met verscheyde vreemde Personen, van wijdt ende zijdt, oost ende west, die haer quamen be zoecken, eenighe om kundschap met haer te maken, andere om hulp ende raedt van haer te hebben, zommighe om mede-Ghenoot met haer te wesen. Maer oft wt liefde, wt noodt, oft om eyghen proffijt was, dat en weet ick niet: nochtans ist haer gheraden de aenghebaden vriendtschap aen te nemen; doch altoos toe siende dat door haer schoonheydt ende welvaert gheen onbekenden oft vreemden op haer verlieven, oft begheerich worden op het ghene haer zelve nutst ende proffijtelickst is; dies dese ghetrouwe Ghebueren, Maeghschap ende Ghenooten, rechts mede-zorgh voor hare draghen zullen: want eenighe hare ghemoorden, andere hare by-vvoonst, ende zommighe den

noodt

noodt-dwang alzulcks vereyscht: Oock ist billich ende recht eene deuchdsame Maghet hare eere voor te staen, voornamelicken van die, die met hare Ouders in trouheyts verbandt staen, wel toe te sien als trouwe Bonds-ghenooten de zelve niet te laten ontschaken; want door ontschakingh eender Vrouwe, is by de Troyanen voortijdts groote oorlogh veroorzaeckt: ende zoo het zoo gheschiedde met dese Maeght, zouden alle hare Vrienden oock op haer hoede moeten zijn: dus streckt de eyghene welvaert van dese Maeght mede tot het ghemeyne welvaren van hare Brondtghenooten; oock zoo ist beter de Wij auden wt te houden dan wt te jaghen.

Ter wijlen desen Patriot my dit aldus verklaerde, zoo zaghen wy eenighe vreemde Iaghers van verscheyden Natien, boven ontrent het hooghe Landt, tschenen hoogh-Duytschen, Italiaenders, Spagniaerts ende Brabanders te wesen: oock scheen't dat sy haren cours namen na t'leege Landt, ghelijck oft sy derwaerts yet op't spoor hadden: want sy haddender een by haer, die zoo erch als een Spin in't jaghen was, met loose Spaensche-jacht-honden, om t'Wild op te doen.

Ick zeyde teghens Patriot, Tschijnt dat dit Volck boven na t'Gheberghte wt jaghen ghegaen zijn; maer sy hebben hare ooghen meest na t'leeghe Landt, zouden sy daer wel yet in't sicht hebben, of zouden sy wel loeren op de Vrijster, die in dit neder-Landt daer in't Prieelken sit: want die vreemde Natien (voornamelick de Spagniaerts) sien zeer ghaerne de Nederlandtsche Jonckvrouwen, principael als sy schoon ende rijck zijn (ghelijck als dese) om de Seigneur daer op te spelen; want niet wt liefden, maer met list zoecken syse alleenlick tot haer wil te krijghen, ende houden haer daer na niet anders dan tot Slaven, niet achtende haer Persoon noch hare Ouders, als oft maer Ketters ende Rebellen waren.

Zoo ick dit zeyde, ende Patriot ende ick tzamen stonden en keken, zoo zaghen wy, dat sy ontrent het hooghe Landt een VVesel vinghen in een Strick: Dit docht my eerst vreemdt (want het schenen Jaghers te wesen van groote Personagien) dat sy om zulcken kleynen Wildt-vangh zoo veel deden met

list

list ende ghevveldt. Doen zeyde Patriot, Latet u niet verwonderen, dien VVesel hebben sy langh in den sin ghehadt te jaghen, ende t'is voor haer al een groote vaugh, want sy achten't een oudt schadelick Dier voor haer te wesen, door dien het een Woedtster was van veel Jonghen: zoo dat sy nu meynen door dese, dier-ghelijcke meer te vanghen; want t'is haer om de Wellen te doen, om metter tijdt een bonten Paltz-rock te krijghen: want het zijn groote Meesters daer sy voor wt jaghen gaen.

Wel, zeyd'ick, ick meynde datter nu buytens tijt was van't jaghen, ende dat oock yder Wey-heer syn Wildernisse vrij hadde.

Doen zeyde Patriot, Dit ghesschiedt onder decksel, als wt den naem van de voornaemste Potentaet van Christen-rijck; Wie soudet hem verbieden? ten ware dat eenighe rijcke Heeren die boven in't Landt woonen met hare snelle Duytsche Paerden, ende die van't leeghe Landt met goe Enghelsche Bracks zelfs mede de te Jacht quamen; om zo het Wildt zelve te bejaghen, eer't van andere ghevanghen werdt. Want met zoo vrij te jaghen, ende veel te vanghen, souden sy door de menichvuldighe Wellen hare Spaensche Kleeren wel zoo bont maken, dat de rijcke Heeren ende die in't leeghe Landt woonen, ja de Bruydt zelve in't leste met de bloote Billen zouden loopen; maer den Paltz-rock is haer nutter, ende zal haer beter passen dan dien grooten Seigneur, die liever ander lieden goedt heeft, dan't sijn. Maer zeker, als hy dat gat wt woude, oock waerts in ander lieden Woudt te jaghen, zoud ick hem op een ander Kamscheeren, ende gaen hem oock in syn Wiver visschen in't VVeste, Indien daer wat te vanghen ware: want zeker aende Water-kant van't Neerlandts Prieel daer legghen Visch-schuyten ghenoegh leegh, ende ick twijffel niet of sy zoudender wel gaauw Volck toe vinden, die verstandt van die neeringh hebben.

Als Patriot dit gheseydt hadde, saghen wy een Jongh-landtsheer, die oock eenighe eyghendom in dat hooghe Landt hadde, dese quam metten blooten Hoofde groeten ende hieten dese

vreemde

vreemde Jaghers wellekom; ende het scheen dattet syn wille was ende hem wel behaeghde, dat sy den VVesel ghevanghen hadden; ghelijck of hy ghevreest hadde dat daer door syn Landt-liedens Hoenders eyeren souden wt-ghezopen ghe-worden hebben (want de Wesels zuypen gheerne de Hoender eyeren wt:) Maer (och armen!) hy en dochte niet dat dese Jaghers oock geraegh waren ende begheerich om Rhijnschen Wijnte drincken. Merckt eens (zey Patriot) wat sy doen zullen, Sy zullen desen Jonghen Heer (wel wetende dat hy twistich is met syn Maeghschap om t'houwen ende t'hebben) zoo schoon bepraten, dat hy de Portie haer ten besten gheven zal, ende hem op reuyen syne Landt-lieden te dwinghen hare over-ghebleven Eyeren by te brenghen, ende backen hem van een Struyfken van syn eyghen Zuyvel: daer na zullen sy hem persuaderen door schoone beloften, syne actie van de Wildernis die hy op dat Bergh-landt hadde haer over te transporteren voor hare Meesters, ende dat om een beter (na haer zeg-hen,) op dat sy te beter ende zekerder voorts souden moghen jaghen: Het welck al zoo gheschiedde, maer (lacy!) doen vergulden sy hem, want daer aen-kleef den niet half zoo veel aen tghene dat hy verwerfde, als tghene dat hy dersde; want sy zouden hem in een vreemde Stede, daer sy hem een nieu Burgher maeckten) ende hem quantsuys den naem gaven als Overste van die plaets, voor zoo langhe als't duurt. Maer zeyde Patriot, Het hadde hem beter een half Ey gheweest, als nu een ydelen Dop; want sy hebben al vette-keucken ghespeelt, Eyeren inde Pan.

Ick dacht in myn zelven (doch ick zeyde't ook) wel te recht spreecht Aristotle,

> Concordia res parvæ crescunt,
> Et discordia maxime dilabuntur.
>
> Dat is,
>
> Endracht, maeckt macht, breedt ende wijst,
> Tweedracht, de kracht, ter neder smijst.

Hadde desen jonghen Heer met syn na-Maeghschap over-komen, ende haer vreedtsaem elck in haer gherechtigheydt

met

met malkander verdraghen, t'zoude desen voorderlicker ghe-weest hebben: Nu komt den Arendt of gretighen Wouwe, ende zoeckt se beyde op te slock[e]n; oock een Rijck dat oneens is, mach niet bestandigh blijven.

Ter wijle ick ende Patriot te zamen dus spraken, wierdter een Dans ghemaeckt om t'Prieel daer de Bruudt in zat met haer Minnaer: dees Danssers waren vier in't ghetal, drye Manlicke Personen, met een Vrouw daer by; den eenen had-de een Keysers Kroon op syn Hooft, den tweeden was met een Koninghs Kroon, t'welck een Spagniaerdt scheen to wesen; den derden had een Hertooghs Kleedt aen, ende dat was een Duytscher, ghekleedt op de Brabandtsche manier, dese hadde de Vrouw persoon by de handt, t'welck een Vrouw was langh van Persoon, kostelick ghekleedt als een Koninghs Dochter Dit waren de ghene die den Dans maeckten: Maer eer sy beghonnen, wierdter ghespeelt; door t'ghelupdt keken wy ter zijden om; zoo saghen wy eenen vreemden ghehabitu-eerden Speel-man staen proncken ghelijck een Pau, met drye Kroonen op sin Hooft, slaende met syne eene Handt met een Trommel-stocksken (List ghenaemt) op een Trommeken van Kaluer-leer ghemaeckt: in de andere Handt hadde hyeen Her-ders-Pijpken, t'welck Bedrogh ghenaemt was, ende maeckte zoo een hermonije daer de andere op dansten: Sy sprongen al te met eens rondom, ende maeckten veel kromme Spron-ghen op de Spaensche manier, met Castanetten aen haer Han-den, knipten op hare Duimkens, ghelijck of sy't al ghewonnen hadden. Haer Speel-man speelde ende sy danstenal zinghende

Anda, anda, anda pareseeys vos allegra,
Mata, mata todos, quando serais Mayestros.

Dat is,

Gaet an, gaet an, gaet an, met een aensicht schijn blijd,
Slaet doot, slaet algaer doot, wanneer ghy Meesters zijt.

Doen zeyde Patriot, Dit schijnt een Moriscos Dans te we-sen, ghelijck sy eertydts in Granaden dansten, t'gaet op de ma-nier van den Dooden Dans, t'zijn Castiliaensche Spronghen, daer de Bruudt gheen behaghen in heeft.

Den Speel-man ghaf vast een zoet-schijnende ghelupdt met

syn listich Trommel-stocksken ende syn bedrieghlick Pypken, ende sloegh al te-met zoo hardt op den Trom, dat het Kalfs-vel schier scheurde; t'scheen noch dat hy'er syn best om dede: want t'is onder de Speel-lieden van dis Natien de manier, zoo wanneert Speel-tuygh aen stucken is, dat de Danssers dan tot de Bruudt in-loopen, ende maken den Minnaer syne Bruudt af-wendich; maer het Kalfs-vel hield't noch al teghen; niet-te-min speelde hy op syn Pijpken, om zoo de Danssers al danssende in't Prieel by de Bruudt te helpen.

Ter wyle wy stonden en keken, saghen wy aen de hoogh-landtsche zyde eenen ghemomt komen, met een Harnasch aen, eenen Helm op't Hooft, een Swaerdt op zyde, ende Sinc-roerkens in syn Zack; t'scheen dattet Mars selve was: men konde niet sien wattet voor een Landts-man waer: hy sprack al binnens Mondts; dan scheen't Hoogh-Duytsch te wesen, dan Spaensch, dan Neer-landtsch; men wist nauwlier wat men'er van maken zoude; altoos sach men dat wel, dat hy van't Ghezelschap van de Danssers was; want sy hadden hem ghewenckt, om te sien of hy als Mommer konde in-komen.

Patriot zeyde, Dat is Schelmerij want dat die Vent soo in dat stille Ghezelschap daer binnen raeckte, hy zoude al den Hoop schadeloos maken; want het schijnt eenen te wesen, die niet bekent wil zyn: Maer de Neer-landtsche Bruudt hadde haer voor-schijnend verdoovende Glas in haer een Handt, ende haer wakende-Voghel op de andere Handt; waer door sy wel mercken konde, waer henen dat synen ghangh was, ende en had niet-te-min het Oogh op de Danssers, met een scherpe omsichticheydt van alle de Om-zitters, voornamelick haer Minnaer, die syn Swaerdt op ende neer hadde staen, doch noch in de Schee, de Handt daer op ghereedt hebbende, voor haer vlytigh zorghe draghende, als een ghetrouwe Vriendt.

Voor ons Vijanden list
Ende in landschen twist
Wilt ons, o Heer, bewaren;
Oock me voor eyghen baet,
Dat t' Ghemeen-welvaert schaet;
Zoo zal't Neerland wel varen.